

novičke

januar 2002

Pregled ponudbe izobraževanja za odrasle le na spletnih straneh * Preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij * Izobraževanje in pismenost mladih v Sloveniji	3-8	DOMAČE NOVIČKE
Skupni evropski cilji na področju izobraževanja * Sporočilo evropske Okrogle mize industrijalcev Evropskemu svetu v Stockholmu	9-13	UTRINKI IZ SVETA
Bodočnost potrebuje učenje – učenje potrebuje bodočnost * Uvajanje v Evropsko unijo	14-18	S POTI
Borza znanja praznuje 6. obletnico * Poročilo o rezultatih dela po preventivnem programu dr. Roberta Reasonerja * Študijski krožek Priprava na matematiko na poklicni maturi * Skupina Zreli vedež iz Ptuja	19-28	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na delavnico	29	PRIPRAVLJAMO
Vabilo k sodelovanju v program EU Socrates/Grundtvig	30-31	OBVESTILO
	32-33	POSVETI, KONFERENCE
	34	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

 let z vami

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo zboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novosti v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
- novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: www.acs.si, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

*Novičke lahko preberete tudi na internetu: www.acs.si/novicke
ISSN 1408-6484. Naklada 2.880 izvodov*

DOMAČE NOVIČKE

Ali bodo informacije dosegljive vsem odraslim? Pregled ponudbe izobraževanja za odrasle le na spletnih straneh

Seznanjanje in ozaveščanje širše in strokovne javnosti o možnostih izobraževanja in učenja odraslih ter animiranje javnosti za večjo vključenost v izobraževanje in učenje so cilji, ki smo si jih tudi letos zastavili pri pripravi pregleda ponudbe izobraževanja in učenja za odrasle **Izobraževanje odraslih v Sloveniji – izvajalci in programi 2001/2002**. Pregled je v desetih letih, odkar ga pripravljamo na Andragoškem centru Slovenije, postal pomemben vodnik pri iskanju informacij za vse, ki se želijo izobraževati, se usposobiti za delo, ki ga opravljajo, ali pa pridobiti novih veščin, spretnosti in znanj. Predstavlja tudi vir informacij za strokovnjake, ki se ukvarjajo z informativno-svetovalno dejavnostjo na področju izobraževanja odraslih, za podjetja, ki iščejo primerne izobraževalne programe za svoje zaposlene, za brezposelne, ki želijo pridobiti večje možnosti pri vključevanju na trg dela, in tudi za starejše, ki si bodo z izobraževanjem in učenjem popestrili tretje življenjsko obdobje. Ima pa tudi pomembno vlogo pri opredelitvi Nacionalnega programa izobraževanja odraslih, pospeševanju razvoja poklicnega in strokovnega izobraževanja, sistemskem urejanju izobraževanja odraslih ter pospeševanju mreže izvajalcev in programov izobraževanja in učenja odraslih.

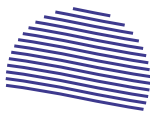
Sprva smo Pregled izdajali le v tiskani (knjižni) obliki; njegova uporaba je bila širši javnosti omogočena v vseh splošnoizobraževalnih knjižnicah. Z vedno večjo uporabo sodobne računalniške tehnologije pa smo Pregled izdali tudi v elektronskih oblikah, in sicer na CD-ROMu in v internetni različici. S tem smo lahko informirali še širšo javnost. Informacije so bile v vsakem trenutku dosegljive vsem, ki imajo možnost uporabe računalnika in dostop do svetovnega spleta. Vse tri oblike so bile dobro sprejete, saj so omogočale uporabniku izbor najustreznejšega načina iskanja zelenih informacij o možnostih učenja in izobraževanja.

Tudi v letošnjem letu smo načrtovali izdajo Pregleda v treh oblikah (v knjižni, na CD-ROMu in v internetni različici), vendar smo se morali zaradi manjših sredstev, namenjenih za izobraževanje odraslih iz državnega proračuna, omejiti le na internetno izdajo. Ta je bila sicer ugodno sprejeta, kljub temu pa ocenjujemo, da nikakor ne more v celoti nadomestiti knjižne izdaje in CD-ROMa. S tiskano obliko Pregleda so bile informacije dostopne vsem, tudi tistim, ki niso večji uporabniki računalnika ali nimajo dostopa do svetovnega spleta. Informacije v internetnem Pregledu bodo tako žal dosegljive le omejenem delu javnosti.

Naj utemeljimo to trditev z nekaterimi dejstvi. Storitve na svetovnem spletu še vedno v največji meri uporabljajo odrasli z višjo izobrazbo (48%, kar pomeni, da imajo dokončano višjo ali visoko šolo, celo magisterij ali doktorat, sledijo uporabniki z dokončano srednjo šolo (40%; le 13% uporabnikov ima nižjo izobrazbo, kar pomeni nedokončano oz. dokončano osnovno ali poklicno šolo.¹ Večina uporabnikov je zaposlenih, in sicer v javnem sektorju, v podjetjih, ali pa so samozaposleni (57%, sledijo osnovnošolci, dijaki in študenti (37%; delež nezaposlenih, upokojenec in gospodinj, ki uporabljajo internet, pa je zelo majhen (6%). Obiskovalci svetovnega spleta so predvsem moški (61%, glede starosti pa je večina uporabnikov mlajših - starih med 18. in 30. letom (53%; 34% je starih nad 30 let. Kljub razmeroma dobri opremljenosti slovenskih gospodinjstev z osebnimi računalniki (v primerjavi z državami Evropske unije) še vedno premalo izkoriščamo storitve svetovnega spleta. Odstotek aktivnih uporabnikov interneta v celotni populaciji za Slovenijo znaša 19%, medtem ko ta odstotek v nekaterih skandinavskih državah že presega 50%; povprečje za Evropsko unijo znaša 31%.

Bodo torej informacije o možnostih izobraževanja in učenja, prikazane le na spletnih straneh, dosegljive vsem odraslim? Čeprav poudarjamo, da je zaostanek v izobraževanju odraslih v Sloveniji v primerjavi z razvitejšimi državami Evrope precejšen in da je potrebno zvišati raven temeljnega znanja in usposobljenosti odraslega prebivalstva ter omogočiti večje vključevanje odraslih v izobraževanje, pa ne zagotavljamo enakih možnosti dostopa do enostavnega, hitrega in kvalitetnega informiranja o učnih možnostih za vse. Pregledovanje in iskanje informacij o izobraževanju in učenju za odrasle le na spletnih straneh je dosegljivo le manjšemu delu javnosti in upamo si trditi, da to vpliva na manjšo obveščenost in hkrati na nižjo udeležbo v izobraževalnih programih za odrasle. Upamo, da nam bo v letu 2002 omogočena ponovna izdaja Pregleda v vseh treh oblikah.

Erika Brenk, ACS

O programu usposabljanja

Preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij

Koncept vseživljenjskega učenja ne poudarja pomena znanja in usposobljenosti le za posameznika, temveč tudi za družino, podjetje, skupnost in lahko rečemo državo nasploh. Na področju izobraževanja odraslih zato med cilji poudarja tudi temeljno izobraževanje prebivalstva in pridobivanje ključnih kvalifikacij, kar naj bi predstavljalo temelj za uspešno prevze-

¹Vir: Raba interneta v Sloveniji (RIS) po WWW 2001

manje delovnih in življenjskih nalog. Tako bi dosegli boljšo usposobljenost prebivalstva, kar bi pripeljalo tudi do odpravljanja strukturnega neskladja na trgu dela in v končni fazi do zmanjševanja stopnje brezposelnosti. Nemalokrat v podjetjih naletimo na zaposlene posameznike, ki določena dela ustrezno opravljajo, ne da bi imeli za to uradno priznano usposobljenost. Pogosto so si pridobili t.i. interno kvalifikacijo, ki je bila priznana le v podjetju, v katerem so delo opravljali, ne pa tudi na trgu dela. Hitre tehnološke in družbene spremembe so prinesle številne spremembe tudi na trgu dela. Mnogi zaposleni jim zaradi pomanjkanja formalne izobrazbe niso mogli ustrezno slediti. Vedno bolj je v ospredje stopala težnja, da bi lahko taki posamezniki znanje in spretnosti, pridobljene tudi na neformalen način, uveljavljali, ne da bi se jim bilo treba vključevati v programe formalnega izobraževanja za odrasle. Vzpostaviti je bilo potrebno sistem preverjanja in potrjevanja znanj in spretnosti oz. preverjanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij. Omogočal bi pridobitev potrdila o usposobljenosti (poklicni kvalifikaciji), ki ne bi bila priznana zgolj v podjetju, temveč tudi na trgu dela.

Zaradi navedenega je v Sloveniji leta 1994 pod okriljem Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve začel nastajati projekt razvoja sistema potrjevanja poklicnih kvalifikacij; leta 1999 pa se je začel izvajati program PHARE MOCCA, ki je med drugim skrbel tudi za razvoj postopkov za preverjanje in potrjevanje znanj in spretnosti, pri čemer je bil poseben poudarek namenjen vrednotenju in potrjevanju neformalno pridobljenih znanj. V strokovni skupini, ki je bila zadolžena za razvoj in vpeljavo, so bili prisotni strokovnjaki iz različnih inštitucij, in sicer: Centra RS za poklicno izobraževanje, Gospodarske zbornice Slovenije, Obrtne zbornice Slovenije, Ministrstva za šolstvo, znanost in šport, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Zveze sindikatov Slovenije, Socialne zbornice Slovenije in Andraško centra Slovenije.

Razvoj in vzpostavitev sistema preverjanja in potrjevanja je med drugim zahteval tudi ustrezno usposobljene člane izpitnih komisij, ki bi bili sposobni presoditi, katera znanja in spretnosti se lahko posamezniku priznajo, oz. presoditi, ali se lahko posamezniku podeli poklicna kvalifikacija. S tem namenom je strokovna skupina pripravila program usposabljanja za člane izpitnih komisij, s pomočjo katerega bi si le-ti pridobili potrebna znanja in spretnosti; usposobili bi se za samostojno izvajanje postopkov preverjanja in potrjevanja. Takratnega t.i. poskusnega usposabljanja se je prvič udeležilo 52 kandidatov, med katerimi je 48 kandidatov program uspešno opravilo. Za uspešno opravljen program usposabljanja so morali kandidati izpeljati postopek preverjanja in potrjevanja znanj in spretnosti kot člani izpitnih komisij, bodisi v realnih bodisi v simuliranih situacijah. Usposabljanje smo izpeljali ponovno, in sicer za člane izpitnih komisij za preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij s področja kmetijstva.

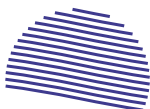
Z namenom, da bi se postopek preverjanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij tudi sistemsko uveljavil in dejansko zaživel, je bil v letu 2000 sprejet Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah, ki v 19. členu opredeljuje, da si lahko licenco člana izpitne komisije pridobi, "...kdor ima s katalogom določeno strokovno izobrazbo, vsaj 5 let delovnih izkušenj v stroki ter opravljen program usposabljanja, ki ga na predlog Strokovnega sveta Republike Slovenije za poklicno in strokovno izobraževanje določi minister." Izvajalca programa usposabljanja določa sprejeti podzakonski akt, kjer je navedeno, da se za izvajalca določi Andragoški center Slovenije oz. drugi izvajalci, ki jih pooblasti Republiški izpitni center. Na podlagi uspešno opravljenega programa usposabljanja naj bi si udeleženci pridobili javno veljavno potrdilo, ki jim poleg izpolnjevanja drugih pogojev omogoča pridobitev licence za člana izpitnih komisij za preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij.

Glede na vlogo Andragoškega centra Slovenije je bilo potrebno program, ki je pogoj za pridobitev licence, še oblikovati. Pri oblikovanju smo izhajali iz programa oblikovanega v okviru PHARE MOCCA, upoštevali pa smo tudi ugotovitve evalvacije izpeljave le-tega. Na podlagi tovrstnih izkušenj je tako nastal Program usposabljanja za preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij, ki je bil 17. julija 2001 potrjen na Strokovnem svetu Republike Slovenije za poklicno in strokovno izobraževanje. Program obsega skupaj 34 pedagoških ur, pri čemer je 30 pedagoških ur organiziranega izobraževanja, 4 pedagoške ure pa so namenjene preverjanju in potrjevanju usposobljenosti udeležencev. Usposobljenost se preverja pisno in praktično, pri čemer obsega praktično preverjanje prikaz postopka ocenjevanja zbirne mape (portfolija), pripravo naloge za preverjanje ter izbor načinov neposrednega preverjanja. Praktično preverjanje se izvede v simulirani situaciji, udeleženci delujejo pri tem kot člani izpitnih komisij.

Udeleženci, ki v program vstopajo, morajo imeti strokovno izobrazbo, ki je v skladu z ustreznim katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti za posamezno poklicno kvalifikacijo, ter najmanj pet let delovnih izkušenj v stroki poklicne kvalifikacije. Za pridobitev potrdila o uspešno zaključenem usposabljanju morajo opraviti tudi prej opisano preverjanje znanj in spretnosti. Z opravljenim programom usposabljanja si udeleženci pridobijo znanja in spretnosti, ki so potrebna za izpeljavo postopka preverjanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij in so pogoj za pridobitev licence. Tako spoznajo normativno ureditev sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij, usposobijo se za neposredno preverjanje in potrjevanje znanj in spretnosti, izurijo se za vlogo tako člana kot tudi predsednika komisije za preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij, seznanijo se z značilnostmi kakovostnega sporazumevanja ter z najrazličnejšimi vplivi, ki ustvarjajo izpitno situacijo, in se izurijo v ravnanju in odzivanju nanjo. Kot posebnost programa usposabljanja lahko navedemo usposabljanje za preverjanje in potrjevanje znanj, ki jih kandidati izkazujejo z različ-

nimi dokazili, tako formalnimi kot neformalnimi, kar vsekakor predstavlja korak naprej v praksi preverjanja in ocenjevanja znanja in spretnosti pri odraslih.

Vera Jakara, ACS

Dvanajst let šolanja za vse

Izobraževanje in pismenost mladih v Sloveniji

Mednarodna raziskava o pismenosti odraslih (International Adult Literacy Survey – IALS), v kateri je sodelovala tudi Slovenija (1998 - 2000), je zagotovila dovolj veliko bazo podatkov, da je bila mogoča tudi podrobnejša obdelava podatkov o pismenosti posameznih skupin prebivalstva. V nadaljevanju raziskave o pismenosti odraslih smo podrobneje obdelali podatke o pismenosti mladih, brezposelnih in odraslih, ki so starši ali skrbniki šolajočih se otrok. V tem prispevku predstavljamo nekaj pomembnejših ugotovitev o vzorcu mladih (N=638)², ki so bili leta 1998, ko je bil opravljen preizkus pismenosti, stari med 16 in 25 let.

Za potrebe raziskave je pismenost opredeljena kot sposobnost razumevanja in uporabe tiskanih (pisnih) informacij v vsakdanjih dejavnostih v domačem okolju, na delovnem mestu in v družbi za doseganje svojih ciljev in za razvoj svojega znanja in sposobnosti³. Gre za kompleksno sposobnost, ki jo odrasli potrebujejo na različnih področjih delovanja, in za doseganje različnih ciljev. Z vidika stopnje pismenosti je uporabljena petstopenjska lestvica. Tretja raven pismenosti je tista raven, ki ustreza zahtevam razvitosti informacijsko-komunikacijske tehnologije ob koncu devetdesetih let.

Pomembnejše ugotovitve raziskave:

- Mladi (16 - 25 let) so starostni razred, ki je dosegel najboljše rezultate na preizkusu pismenosti med odraslimi v Sloveniji. Ugotovitev lahko pojasnimo z dejstvom, da je večina mladih (55%) še vključena v izobraževanje, za preostale pa je značilno, da je minilo razmeroma malo časa od zaključka šolanja. Šolsko delo po svoji naravi vzdržuje in razvija pismenost v najširšem pomenu besede. Primerjava njihovih dosežkov z dosežki mladih iz drugih držav, ki so sodelovale v raziskavi (skupaj 20 držav, večinoma članic OECD), pa kaže na zaostajanje Slovenije na področju pismenosti prebivalstva.

²Raziskovalno poročilo Knaflič, L. idr.: Temeljno znanje in spretnosti mladih, brezposelnih in staršev šolskih otrok je na voljo v knjižnici ACS

³Literacy in the Information Age, OECD, 2000

- Raven pismenosti je pomembno povezana s stopnjo izobrazbe: končana štiriletna srednja šola zagotavlja doseganje ravni pismenosti, ki po svoji kakovosti ustreza zahtevam in potrebam današnjega časa. Z drugimi besedami izobrazba na stopnji triletno poklicne šole ali manj mladim ob zaključku šolanja v povprečju ne zagotavlja temeljnih spretnosti, ki so v skladu z današnjo stopnjo informacijsko-komunikacijske tehnologije. Ne zadostno usvojene temeljne spretnosti, povezane s pismenostjo, se hitreje pozabljajo in ne zadoščajo za nadaljnji razvoj temeljnih spretnosti, povezanih s pismenostjo.
- Vpliv domačega okolja, predvsem izobrazbe staršev, je pri skupini mladih zelo izrazit, zlasti pri skrajnih skupinah. Višja stopnja izobrazbe staršev je povezana s pomembno višjimi dosežki mlajših odraslih na preizkusu pismenosti in obratno, nižja stopnja izobrazbe je povezana s pomembno nižjimi dosežki mladih. Kot kaže, je šolski sistem razmeroma šibak pri odpravljanju razlik, ki jih otroci prinesejo v šolo iz domačega okolja.
- Vključenost v izobraževanje se kaže kot varovalni dejavnik za ohranjanje pridobljenih spretnosti, povezanih s pismenostjo. Izobraževanje, ki traja dvanajst let, to je zaključena štiriletna srednja šola, zagotavlja stabilno raven temeljnih spretnosti, ki so lahko podlaga za pridobivanje novih temeljnih spretnosti (npr. računalniška pismenost), pa tudi za pridobivanje novega znanja.

Podatki o pismenosti mladih pri nas izpostavljajo potrebo po daljšem povprečnem rednem izobraževanju, ki naj bi se približalo stopnji današnje štiriletne srednje šole. Primerjava dosežkov mladih iz različnih držav je pokazala, da je za doseganje ravni pismenosti, ki ustreza zahtevam današnjega časa, potrebno dvanajstletno šolanje ne glede na šolski sistem. Podatki o trajanju obveznega šolanja v evropskih državah (European Glossary on Education, Eurdice, Brussels, 2000) tudi kažejo, da si države prizadevajo doseči deset do dvanajst let obveznega šolanja oz. uresničiti obvezno vključenost v izobraževanje vsaj do 16. ali 18. leta starosti.

Doseganje ravni pismenosti, ki ustreza sodobni stopnji informacijsko-komunikacijske tehnologije, je samo eden od pomembnih dosežkov, ki jih omogoča dvanajstletno šolanje. Zviševanje izobrazbene ravni pomeni večje možnosti z vidika osebnega in družbenega napredka, prispeva k boljši delovni usposobljenosti vsakega posameznika in nenazadnje k povečevanju družbenega in kulturnega kapitala.

dr. Livija Knaflič, ACS

UTRINKI IZ SVETA

Uresničevanje dokumenta

Skupni evropski cilji na področju izobraževanja

V februarskih Novičkah smo bralce seznanili o pripravi Skupnih evropskih ciljev na področju izobraževanja (The Concrete Future Objectives of Education Systems). Na podlagi prispevkov držav članic Evropske unije in obravnave v Komisiji je dokument februarja 2001 pripravil Izobraževalni odbor za obravnavo na zasedanju Evropskega sveta v Stockholmu (marec 2001). V sklepih tega zasedanja so se predsedniki držav članic Evropske unije zavezali, da bodo na spomladanskem zasedanju v letu 2002 obravnavali poročilo s podrobnim načrtom za spremljanje uresničevanja skupnih ciljev na področju izobraževanja in oceno uresničevanja teh ciljev.

Poročali smo že, da so se dogovorili o treh skupnih ciljih, h katerim se morajo usmeriti vsi izobraževalni sistemi, če hočejo države Evropske unije uresničiti sklep svojih predsednikov v Lizboni (marec 2000) o Evropi, družbi znanja:

- zviševanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja v Evropski uniji,
- razvijanje dostopa do izobraževanja in usposabljanja za vse,
- odpiranje sistemov izobraževanja in usposabljanja v okolje.

Ti cilji so zgrajeni na skupnem prepričanju, da mora izobraževanje prispevati k razvijanju posameznika, vseh njegovih sposobnosti za srečno in plodno življenje, k razvijanju družbe, s posebnim poudarkom na odpravljanju neenakosti in nepravilnosti tako med posamezniki kot med skupinami, in k razvijanju gospodarstva, tako da bodo usklajene potrebe poslovnega sveta s ponudbo na trgu dela.

V okviru prvega globalnega cilja o **zviševanju kakovosti izobraževalnih sistemov** so izpostavljeni kakovost učnih procesov za mladino in odrasle, kakovost začetnega izobraževanja učiteljev in njihovo spopolnjevanje in usposabljanje, kakovost podpore izobraževalcem odraslih in skupin s posebnimi potrebami, pa tudi kakovost instrumentov in gradiv za poučevanje in učenje. Temu ustrezno so oblikovani tudi podcilji:

- izboljševanje izobraževanja in usposabljanja učiteljev in izobraževalcev,
- razvijanje spretnosti, potrebnih v družbah znanja,

- zagotavljanje dostopa do informacijsko-komunikacijskih zmogljivosti (oprema v izobraževalnih ustanovah, uporaba omrežij in virov ipd.),
- povečanje vpisa v znanstvene in tehnične študije,
- izboljšanje uporabe sredstev (kakovost, učinkovita poraba virov).

V okviru drugega cilja o **dostopnosti** so članice poudarile nujnost razvijanja dostopa do učenja v vseh življenjskih obdobjih in razvijanja posebnih strategij za uresničevanje vseživljenjskega učenja za vse. Poudarile so tudi vlogo izobraževalnih sistemov pri zagotavljanju socialne povezanosti in pri spodbujanju ljudi za učenje, kar zahteva večje prilagajanje potrebam učečih se. Te zahteve so članice operacionalizirale s tremi podcilji:

- odpiranje priložnosti za učenje,
- zagotavljanje privlačnosti učenja,
- razvijanje in podpiranje učenja za aktivno državljanstvo, enakih priložnosti za učenje in socialnih povezanosti.

V okviru tretjega cilja o **odpiranju izobraževalnih sistemov v okolje** so članice Evropske unije poudarile nujnost odpiranja šol, drugih izobraževalnih zmogljivosti in univerz v ožje in širše okolje, krepitve njihovega povezovanja s poslovnim svetom in sodelovanja med različnimi državami. Na tej podlagi so določili naslednje podcilje:

- krepitev vezi med učenjem, delom, raziskovanjem in širšo družbeno skupnostjo,
- razvijanje podjetniškega duha,
- učenje tujih jezikov,
- povečevanje mobilnosti in izmenjav,
- krepitev evropskega sodelovanja.

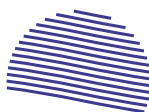
V okviru načrta za spremljanje uresničevanja opisanih ciljev je pripravljen tudi termiski načrt in predlog kazalnikov za spremljanje uresničevanja teh ciljev. Pri izboru kazalnikov se eksperti srečujejo s podobnimi problemi kot vse druge ekspertne skupine, ki pripravljajo ali razvijajo kazalnike za področje vzgoje in izobraževanja, pa najsi bo to v okviru pripravljenih Strukturnih kazalnikov (od skupno 36 kazalnikov se trije oz. štirje nanašajo na področje izobraževanja), kazalnikov kakovosti vseživljenjskega učenja, šolskih kazalnikov kakovosti ali v okviru kazalnikov, ki jih predlaga Evropska komisija za spremljanje akcijskega načrta, pripravljenega na podlagi široke javne razprave o Memorandumu o vseživljenjskem učenju.

Za nekaj skupnih ciljev sploh ni primernih kazalnikov in jih bo potrebno še razviti: to veja za temeljne spretnosti, ki so potrebne v družbah znanja (tuji jeziki, informacijsko-komunikacijske spretnosti, socialne spretnosti in učiti se učiti). Za dosežke v tradicionalnih temeljnih

spretnostih bodo za področje izobraževanja odraslih uporabljeni rezultati mednarodne raziskave Pismenost odraslih. Za druge cilje pa bodo uporabljeni podatki nacionalnih statistik (Eurydice, Cedefop, Eurostat, OECD ali skupnih Unesco - OECD - Eurostat zbirk podatkov). Pri mnogih od teh pa se postavlja vprašanje, ali dejansko omogočajo spremljanje ali merjenje napredovanja prehojene poti k postavljenim ciljem v državah Evropske unije in državah kandidatkah.

Vse bralce Novičk, ki jih tematika posebej zanima, vabimo, da nam to sporočijo na naslov uredništva.

Olga Drofenik, ACS

Z znanjem do konkurenčnosti

Sporočilo evropske Okrogle mize industrijalcev Evropskemu svetu v Stockholmu

Na Andragoškem centru Slovenije smo že pri pripravi strokovnih podlag za Nacionalni program izobraževanja odraslih kot enega od izhodišč za določanje prednostnih področij in ciljev Nacionalnega programa izobraževanja odraslih uporabili stališča Okrogle mize industrijalcev⁴ (v nadaljevanju OMI) iz leta 1995 (Strokovne podlage za Nacionalni program izobraževanja odraslih, 1. zv., ACS, 1998). Člani okrogle mize že ves čas aktivno posegajo v razvijanje strategij vseživljenjskega učenja v Evropi. Tako so za zasedanje Evropskega sveta v Stockholmu (maj 2001) pripravili priporočila za izboljšanje konkurenčnosti v “gospodarstvih znanja”. Poslovni svet je s priporočili ponovno opozoril na pomen, ki ga mora Evropska unija posvetiti vseživljenjskemu učenju. Predsednike Unije so opozorili na dva vidika:

- Na ekonomske in družbene zahteve, ki jih postavlja pred vsakega Evropejca sodobni čas (“novi Evropejec v novi Evropi”). Uspeha v “gospodarstvih in družbah znanja” ni mogoče doseči samo z usposabljanjem ljudi za obvladovanje tehnoloških spretnosti. Za oblikovanje “gospodarstva znanja” potrebujejo Evropejci več: podjetniško kulturo v vlogi zaposlenega in v vlogi državljana. To pa ne pomeni samo sposobnosti za razvijanje in uresničevanje podjetniških zamislili in prevzemanje tveganj, ampak tudi -in predvsem- ustvarjalnost, inovativnost, fleksibilnost, timsko delo in intelektualno radovednost.

⁴ Okroglo mizo industrijalcev (OMI) sestavlja skupina 46 vodij glavnih evropskih podjetij. Prihajajo iz 17 evropskih držav in predstavljajo široko paleto gospodarskih sektorjev. Skupno ustvarjajo 950 milijard EURO prometa in zaposlujejo prek 4 milijone ljudi po vsem svetu. Cilj njihovega delovanja je krepitev evropskega gospodarstva in njegove konkurenčnosti v svetu.

- Na evropskem trgu delovne sile se pojavlja vse večje pomanjkanje strokovnjakov na področju novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij. Že v letu 2000 ni bilo mogoče zapolniti 800.000 prostih mest, v treh letih pa bo ta primanjkljaj narasel na 1,7 milijonov prostih delovnih mest.

Člani okrogle mize so poudarili pomen vseživljenjskega učenja in potrebo po hitrem uresničevanju štirih najpomembnejših nalog, ki so navedene tudi v lizbonskih sklepih (Evropski svet, marec 2000), in sicer:

- preoblikovanje nacionalnih izobraževalnih sistemov, da bodo le-ti zagotavljali pridobivanje novih spretnosti kot podlago za vseživljenjsko učenje,
- spodbujanje delodajalcev, da bodo zagotavljali posodabljanje in razvijanje spretnosti delovne sile,
- ustvarjanje spodbudnega okolja za inovacije in podjetništvo,
- usposabljanje vlad za "on-line" poslovanje.

Hitrejši razvoj na zgoraj navedenih področjih so uporabili člani OMI pri oblikovanju desetih priporočil. Čeprav imajo člani lastno videnje, kako uresničiti priporočila, tega niso zapisali. Zavedajo se, da je za uspeh nujno sodelovanje vlad, poslovnega sveta, izobraževalcev in akademikov. Načrtovanje poti in ukrepov za uresničitev priporočil je torej njihova skupna naloga.

Od desetih priporočil, kako z več znanja povečevati konkurenčnost evropskega gospodarstva, jih šest pokriva področje izobraževanja, tri področje gospodarstva, eno pa je namenjeno povezovanju univerze in poslovnega sveta .

Na kratko bomo predstavili priporočila s področja izobraževanja:

- Prvo priporočilo se nanaša na določanje natančnih ciljev in standardov o tem, kakšne temeljne spretnosti, stališča in vrednote mora posameznik imeti ob zaključku obveznega šolanja v družbah znanja.
- Drugo priporočilo svetuje prenos izkušenj poslovnega sveta pri usposabljanju zaposlenih v šole in izobraževalne sisteme. Prenos je mogoče uveljavljati samo s partnerskim sodelovanjem med šolami in podjetji, saj sta soodvisna drug od drugega: poslovni svet od kakovosti izobraževanja v šolah, podjetja pa zagotavljajo okolje za vseživljenjsko učenje.
- Posebno priporočilo je namenjeno učiteljem. Člani OMI predlagajo, da se učiteljskemu poklicu prizna/vrne ugled, da se izboljša njihov materialni položaj po vsej Evropi in zagotovi tudi učiteljem dostop do vseživljenjskega izobraževanja. Le tako bo namreč mogoče ustaviti odhajanje najboljših iz tega poklica v zasebni sektor, kjer so plače višje.
- Evropsko rast in razvoj v družbo znanja lahko močno oslabi pomanjkanje človeških virov, kar se že dogaja v posameznih dejavnostih. Člani OMI zato priporočajo povezovanje

lokalnih in regionalnih predstavnikov oblasti, izobraževalcev in poslovnega sveta, ki naj skupaj definirajo kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne potrebe po znanju in usposobljenosti v vodilnih gospodarskih dejavnostih.

- Člani OMI so posebej poudarili tudi pomen interneta pri povečevanju dostopa vsem državljanom do pridobivanja novih spretnosti in znanj. Priporočajo oblikovanje evropske on-line službe, kjer bi lahko uporabljali vsebine in učna gradiva mnogih podjetij, ki so pripravljena svoje znanje in izkušnje posredovati širši skupnosti.
- Kot instrument za spodbujanje ljudi k izobraževanju in usposabljanju priporočajo člani OMI uvajanje davčnih olajšav.

Ostala priporočila se nanašajo na povezovanje poslovnega sveta in univerze, uvajanje ICT v delo vlad in javne uprave, zaščito patentov in intelektualne lastnine ter zmanjševanje stroškov kapitala.

Olga Drofenik, ACS

S POTI

XI. srečanje ljudskih univerz Nemčije

Bodočnost potrebuje učenje – učenje potrebuje bodočnost

Od 6. do 9. novembra lani je v Hamburgu potekalo XI. srečanje ljudskih univerz Nemčije. Ta osrednji dogodek na področju izobraževanja odraslih ima dolgo in bogato tradicijo; poteka vsakih pet let, začetek pa sega v leto 1951. Naslov letošnjega srečanja je bil **Zukunft braucht Lernen – Lernen braucht Zukunft**, kar pomeni **Bodočnost potrebuje učenje – učenje potrebuje bodočnost**.

Srečanje je imelo mednarodno dimenzijo, saj so se na povabilo Nemške zveze ljudskih univerz odzvali predstavniki izobraževalnih organizacij in njihovih združenj, inštitutov in ministrstev vseh petih celin. Vseh udeležencev je bilo okrog 1.000.

Temeljni namen konference je bil poudariti pomen izobraževanja odraslih za skupno prihodnost. Največ časa je bilo posvečenega procesom globalizacije, ki narekuje vse večje mednarodno sodelovanje ter premagovanje kulturnih, socialnih in ekonomskih razlik. Vseživljenjsko učenje in interdisciplinarna dimenzija učenja odraslih pomembno vplivata na razvoj ekonomije, družbe, posameznika ter na boljše medsebojno razumevanje.

Delo je potekalo v obliki delavnic. V času srečanja so se odvijale različne prireditve in razprave o perspektivah izobraževanja odraslih. Na slovesni otvoritvi je udeležence pozdravil predsednik Nemčije, prof. dr. Johannes Rau, ki je naglasil pomen izobraževanja odraslih za skupno prihodnost. Pohvalil se je, da sodi Nemčija med vodilne narode na področju znanosti, tudi OECD je zabeležila nadpovprečno izobraženost njenih prebivalcev. Menil pa je, da se preveč osredotočamo na univerzitetno izobraževanje in ob tem pozabljamo na visoke strokovne šole, po katerih je veliko povpraševanje, na vrtce, male šole in osnovne šole. Največje pozornosti in podpore so še vedno deležne redne šole in univerze, kljub temu da v en glas zatrjujemo, kako pomembno je vseživljenjsko učenje. Inštitucije za izobraževanje odraslih ostajajo pastorek šolskega sistema. Prav na tem področju je potrebno narediti nekaj več, saj mora izobraževanje odraslih dobiti mesto, ki mu danes pripada. To pa pomeni tudi več denarja in podpore inštitucijam, ki izvajajo izobraževanje odraslih.

Udeležence sta pozdravili tudi: gospa Doris Odendahl, podpredsednica nemške zveze ljudskih univerz, ki je menila, da so teme, povezane s širjenjem Evropske unije, poseben izziv za ljudske univerze, in gospa Viviane Reding, članica Evropske komisije za izobraževanje in kulturo, ki je v svojem prispevku ocenila, da se je vseevropske diskusije o Memorandumu udeležilo približno 12.000 oseb. Na ministrskem vrhu v Barceloni, marca 2002, se bodo ministri pogovarjali o osnovnem izobraževanju za vse in o izobraževanju učiteljev na vseh nivojih.

V delavnicah so udeleženci namenili veliko časa temam s področja globalizacije, in sicer:

- Kaj pomeni globalizacija?
- Ali imajo vsi, tako revni kot bogati, koristi od globalizacije?
- Kakšno vlogo naj ima izobraževanje odraslih?
- Kako naj se pridružene članice pripravljajo za vstop v Evropsko unijo?

Udeleženci so razpravljali tudi o bliskovitem in neustavljivem razvoju. Bili so enotnega mnenja, da je vseživljenjsko učenje edini pravi odziv na te spremembe. Globalizacija bo prinesla koristi vsem, če bomo uspeli sočasno razvijati ekonomijo, demokracijo in človekove pravice. Ker nihče ne ve, kaj bo prinesla širitev Evropske unije, je potrebno ljudi informirati in jim ponuditi možnosti, da sodelujejo v mednarodnih projektih. Sedanje in bodoče članice morajo spoznavati druga drugo, saj evropska integracija ne pomeni le integracije kapitala in ekonomske rasti, temveč predvsem povezovanje ljudi in razumevanje drugačnosti. V navedenih prizadevanjih odigravajo ljudske univerze pomembno vlogo, saj uveljavljajo vseživljenjsko učenje, zadovoljujejo potrebe in interese gospodarstva in posameznikov za delo, osebni razvoj in socialno integracijo. Udeleženci so poudarili, kako pomembno je razvijati odprte, fleksibilne metode učenja, se povezovati in sodelovati v mednarodnih projektih. Ljudske univerze morajo razvijati lastne svetovalne in informacijske centre. Posebne pozornosti družbe naj bodo deležne osebe s posebnimi potrebami, ki jim je potrebno omogočiti tudi dostop do informacijskih in komunikacijskih tehnologij.

Na zaključku srečanja so razpravljavci povzeli stanje v Nemčiji. Izpostavili so deficitarna področja v izobraževanju odraslih in ob tem poudarili, da je potrebno finančno podpreti razvoj in spodbujati ljudske univerze za izvajanje splošno-izobraževalnih programov: za razvoj osebnosti, za spodbujanje sodelovanja v družbi, za osebno rast, demokracijo, človekove pravice, sodelovanje na področju kulture ipd. Za mlade pa je potrebno razviti programe, s katerimi jim bodo predstavili družbene vrednote in pomagali pri iskanju življenjskih ciljev. Posebno pozornost je treba nameniti tudi programom s področja računalništva. Ocenili so, da Evropska unija podpira predvsem poklicno izobraževanje, premalo pozornosti pa posveča splošnemu izobraževanju. To vrzel lahko zapolnijo ljudske univerze, ki imajo bogate izkuš-

nje in delujejo v lokalnem okolju. Z reformami, ki bodo vseživljenjsko učenje naredile privlačnejše, je nujno začeti že v družini, v vrtcu in v osnovni šoli.

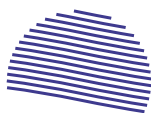
V Hamburgu (približno 1.700.000 prebivalcev), ki ima upravno poleg mestnega statusa tudi status dežele, deluje ena velika ljudska univerza s šestimi enotami. Obiskali smo njeno enoto v mestni četrti Harburg in si pridobili sledeče splošne informacije:

- Hamburg nima posebnega zakona o izobraževanju odraslih. V Nemčiji ureja vsaka dežela to področje po lastni presoji oz. zakonodaji. Sprejet pa je bil politični dogovor, da imajo vsi odrasli pravico do izobraževanja, ne glede na premoženjski položaj.
- Ljudska univerza izvaja osnovno šolo za odrasle, programe za strokovno usposabljanje in spopolnjevanje ter programe za splošno neformalno izobraževanje.
- V Hamburgu izobraževanje za pridobitev poklicne in strokovne izobrazbe izvajajo redne šole.
- Država sofinancira izvajanje programov v višini 60%; financira tudi razvoj in vzdrževanje infrastrukture ter razvoj programov.
- Za brezposelne in osebe, ki prejemajo socialno podporo, je izobraževanje brezplačno; študenti plačajo polovico cene, upokojeni pa dve tretjini cene (od 40%). Izračunali so, da samo 50% udeležencev izobraževanja plača polno ceno, to je 40% resnične cene programa.
- Na enotah ljudske univerze v Hamburgu je zaposlenih okoli 150 oseb. Razmerje med strokovnimi delavci in administracijo je 50:50.
- Na področju razvoja programov dela 12 strokovnjakov.
- Ljudska univerza v Hamburgu lahko brezplačno uporablja vse prostore v javnih šolah.
- Letno imajo približno 80.000 udeležencev izobraževanj, izpeljejo pa 6.000 tečajev.
- Na enoti ljudske univerze v Harburgu je razmerje med posamezni programskimi področji tako: strokovno usposabljanje in spopolnjevanje - 15%, splošno izobraževanje - 85% (od tega: tuji jeziki - 40%, programi s področja zdravstva in ekologije - 30%, ostanek odpade na računalništvo).

Ker se ljudje najpogosteje učimo tam, kjer živimo in delamo, je pomembno, da se v proces vseživljenjskega učenja vključijo vsi lokalni in regionalni akterji. Le tako bi lahko sledili raznovrstnim potrebam ljudi po učenju in izobraževanju.

Korenite spremembe družbe na pragu novega tisočletja spreminjajo tudi izobraževanje odraslih.

Katja Dovžak, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport
Melita Cimerman, Andragoški zavod Maribor - Ljudska univerza

Mednarodni seminar v Tirani

Uvajanje v Evropsko unijo

V sklopu projekta Izobraževanje odraslih v Albaniji, ki ga je financiral program PHARE, je med 23. in 27. novembrom 2001 v Tirani potekal mednarodni seminar pod naslovom **Uvajanje v Evropsko unijo**. Pripravila in izpeljala ga je Evropska zveza za izobraževanje odraslih (European Association for the Education of Adults - EAEA) s pomočjo Inštituta za mednarodno sodelovanje pri Zvezi nemških ljudskih univerz in Pakta stabilnosti za Jugovzhodno Evropo.

Temeljni cilj seminarja je bila analiza in proučitev obstoječih možnosti za vključitev v evropske inštitucije za izobraževanje odraslih pri Evropski komisiji, hkrati pa preko predstavitve evropskih izobraževalnih programov in postopkov priprave projektov poiskati možnosti vključitve le-teh v sistem sofinanciranja iz evropskih skladov.

Seminarja smo se udeležili: po dva predstavnika iz Slovenije, Hrvaške in Črne Gore, ena predstavnica Makedonije, devet predstavnikov iz Albanije in dva predstavnika kanadske fundacije CARE za socialni in ekonomski razvoj. Udeleženci seminarja smo bili z različnih področij izobraževanja odraslih: s fakultet, poklicnega izobraževanja, jezikovnega izobraževanja, zaposlovanja, izobraževanja za ponovno integracijo v družbeno življenje. Prisotni so bili tudi predstavniki različnih ministrstev: za delo, gospodarstvo, finance, mednarodno sodelovanje ipd.

Seminar je vodil g. Jochen Blanken, koordinator Projekta uvajanja izobraževanja odraslih v Albaniji, ki deluje v sklopu Inštituta za mednarodno sodelovanje pri Zvezi nemških ljudskih univerz. Kot predavatelj je sodeloval tudi g. Rainer Krippendorff, vodja projektov v programu Socrates, ki je zaposlen v družbi CDG (Carl Duisberg Gesellschaft e.V.) iz Bona in je Nacionalna agencija za Evropsko unijo – program Socrates.

G. Rainer Krippendorff nam je predstavil Evropsko unijo in njene inštitucije, posamezne programe, ki jih pokriva Socrates, in Memorandum o vseživljenjskem učenju. Predstavili so nam tudi spletne strani Evropske unije. Ta del seminarja je bil za nas, Slovence, manj zanimiv, saj Slovenija že nekaj let sodeluje kot pridružena članica Unije v teh evropskih projektih in programih.

Bistveno bolj zanimiv je bil drugi del seminarja, ko smo delali po skupinah. Poiskati smo skušali primerne programe in partnerstva ter v obliki aplikacije pripraviti in opredeliti postopke za prijavo sofinanciranja preko Evropske komisije. Delali smo v nacionalno mešanih

skupinah, tako da je bilo priložnosti za izmenjavo izkušenj, različnih predlogov in razmišljanj veliko. V analizi smo ocenili štiri različne projekte po posameznih elementih razpisa in njihove možnosti uspeha glede odobritve sofinanciranja.

V zadnjem delu seminarja smo obiskali Center za poklicno izobraževanje v Tirani, ki je eden izmed sedmih poklicnih centrov, ki jih je ustanovil Inštitut za mednarodno sodelovanje pri Zvezi nemških ljudskih univerz v Albaniji. Po kratkem razgovoru z vodstvom in predstavitvijo centra smo si ogledali tudi delo in usposabljanje udeležencev v programih računalništva, šivanja in krojenja, angleščine, tajniških del, kozmetike, gostinstva in v programu za avtomehanike.

Seminar je bil zelo koristen predvsem zaradi pridobivanja dodatnih znanj in spoznanj glede stanja na področju izobraževanja odraslih v drugih državah jugovzhodne Evrope, primerjave razvojnih prednosti in pomanjkljivosti ter iskanja možnih poti sodelovanja. Zelo pomembna pa je bila navezava stikov z ostalimi udeleženci, z organizatorji seminarja ter predavatelji.

Andrej Sotošek, Ljudska univerza Žalec
Alojz Sraka, Ljudska univerza Murska Sobota

KOTIČEK JE VAŠ

DOBA

Borza znanja praznuje 6. obletnico

V začetku leta 1996 je na DOBI v Mariboru začela delovati takrat prva regijska Borza znanja.

Vsi jo pravzaprav dobro poznate in zdaj ji že lahko rečemo: dobra stara Borza znanja, ki po zastavljenem konceptu še vedno skrbi za zbiranje, urejanje in posredovanje podatkov o neformalnih virih. Izmenjava znanja, informacij, izkušenj in spretnosti, ki jim druge oblike učenja in izobraževanja ne zagotavljajo neformalnega pristopa, ali pa v njih ni mogoče zaslediti vsebin, še vedno uspešno poteka v Borzi znanja. Opis možnosti, ki jih ponuja, je med izobraževalci odraslih bolj ali manj obrabljena zgodba, pa vendar je za vse ljudi, ki zanjo slišijo ali se vanjo vključijo prvič, prijetno presenečenje in izjemno dobra zamisel. Še vedno srečamo ljudi, ki Borze znanja in njenega poslanstva ne poznajo, pa so jim ideja in možnosti, ki jih ponuja, neizmerno dobrodošle. Nujnost stalne prisotnosti v medijih je zato neizogibna. Stalno objavljamo izbor ponudbe in povpraševanja po znanju, predstavljamo koncept, dejavnosti oz. poslanstvo Borze znanja. Poleg rednih objav kratkega izbora ponudbe in povpraševanja v medijih pripravljamo ob različnih priložnostih, kot so obletnice, Teden vseživljenjskega učenja, dnevi odprtih vrat, uvodni dnevi, uvodni razgovori za Središče na Dobi, Temeljno izobraževanje predavateljev ipd., še druge oblike predstavitev. V letošnjem januarju, ko naša Borza znanja praznuje šest let svojega obstoja, se ponovno lotevamo enega od načinov popularizacije dejavnosti. Povezali smo se z lokalnimi mediji in poskrbeli za objavo daljših prispevkov, intervjujev in reportaž o konceptu in rezultatih, ki jih Borza znanja daje.

Tudi v prihodnje bomo skrbeli za dobro obveščanje ljudi v Podravju o vsem, kar so naši člani pripravljani naučiti druge, in o željah po znanju, spretnostih in informacijah, ki nam jih sporočajo. Pri tem se še naprej veselimo dobrega sodelovanja z dnevnikom Večer in Radiem Maribor, s katerima smo v vseh teh letih sodelovali, tako pri stalnem tedenskem in dnevnem obveščanju ljudi kot pri večjih promocijskih akcijah. Prav pri slednjih smo ves čas sodelovali tudi z Radiem City. V bodoče pa si želimo, da bi naše sodelovanje postalo stalno. Pri rednih dnevnih in tedenskih objavah ali izboru ponudbe in povpraševanja pričakujemo tudi podporo novih lokalnih medijev. Prodor v sredstva javnega obveščanja, ki so v zasebni lasti, je težji, saj je Borza znanja neprofitna in ne razpolaga s sredstvi za take objave. Želimo si lahko

le znanju naklonjene odgovorne urednike in lastnike, ki se zavedajo, da je posredovanje tovrstnih informacij potrebno. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport namreč zagotavlja sredstva za izvajanje osnovne dejavnosti Borze znanja; ta pa včasih prispejo z zamudo.

Kje vse so za Borzo znanja Maribor zvedeli ljudje, ki se nam javljajo?

Najboljše rezultate dosegajo stalne objave krajših informacij o izboru ponudb in želja po znanju. Tako se na objave v Večeru oglasi kar 56% ljudi, na objave po Radiu Maribor 24%, na objave na Teletekstu pa 3% ljudi. 12% ljudi je takih, ki so za Borzo znanja zvedeli na Dobi v različnih izobraževalnih programih, približno 5% ljudi se je v mariborsko Borzo znanja vključilo, ker so jim to povedali prijatelji in znanci, ali pa so zanj zvedeli iz občasnih objav v drugih medijih in po internetu.

Koliko je članov in kakšna so področja znanja po šestih letih?

Lahko se pohvalimo s številčnostjo članov, njihovim uspešnim sodelovanjem in pravo mero podpore, ki jo nudimo skupaj s sredstvi javnega obveščanja, da izmenjava znanj gladko teče.

Do danes smo zabeležili več kot 2.000 članov, ki imajo skupaj blizu 3.000 povpraševanj in ponudb po najrazličnejšem znanju, spretnostih, informacijah ipd. Razmerje med ponudbo in povpraševanjem po znanju je 1:2 v prid tistih, ki bi radi karkoli zvedeli. Še vedno beležimo nekoliko več žensk (55%). Po položaju se ljudje delijo na zaposlene (29%), sledijo upokojenci (18%), brezposelni (18%), študenti in dijaki (14%), učenci osnovnih šol (14%) ter zasebniki in ljudje v svobodnih poklicih (7%). Pri delitvi ljudi po starostnih kategorijah ugotavljamo dokaj enakomerno razpršenost in vključevanje vseh starostnih skupin ljudi. 15% vključenih je starih do 20 let, med 21 in 30 letom jih je 23%, med 31 in 40 let jih je 19%, 17% je tistih, starih med 41 in 50 let, med 51 in 60 let jih je 14%, nad 60 let pa 12%.

Kot smo že vajeni v Dobini bazi podatkov Borze znanja prednjači ponudba in povpraševanje po znanju jezikov, sledi področje glasbe (igranje najrazličnejših inštrumentov ter različno petje), likovna umetnost, različna znanja in informacije s področja zdravega načina življenja, priprave zdrave hrane, tudi alternativne oblike, potem pa sledijo znanja s področja naravoslovnih ved (matematika, statistika ipd.) ter znanja vseh ostalih področij. Želje ali ponudbe so včasih tako nenavadne, da nam razvrščanje po šifrantu, kar pripomore k hitrejšemu iskanju, povzroča nemalo skrbi.

Predstavili smo nekaj zanimivih podatkov. Nekaterim smo tako osvežili spomin, drugim pa postregli z informacijami o zbranih podatkih izmenjave znanja po neformalni poti v Podravju.

Zaključek

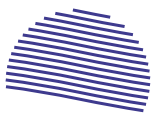
Dejavnost Borze znanja je za slovenski prostor vsekakor pomembna. Po vseh dosedanjih izmenjavah informacij s tujino je nekaj unikatnega - ne samo v Evropi, ampak tudi v svetu. Na Dobi po svoji funkciji dopolnjuje učno in izobraževalno ponudbo ter informacijsko in svetovalno dejavnost. Z njo niso pridobili le člani, ki jim je v osnovi namenjena, ampak tudi vsi, ki smo z njo posredno ali neposredno povezani, saj odpira nova obzorja, nove vzorce razmišljanja, spodbuja radovednost, komunikacijo, različne načine druženja, načine promocije znanja in še bi lahko naštevali. Njeni neposredni rezultati so povezave med ljudmi in njihovo sodelovanje pri izmenjavi znanja, njen posredni vpliv in širina tega vpliva pa naj bo izziv za odkrivanje v prihodnosti.

Naj zaključim z nekaj utrinki, ki delajo Borzo znanja zanimivo, koristno in širjenju znanja prijazno:

- V lanskem letu nam je uspelo rešiti ribez, ki je nekemu gospodu obrodil v velikih količinah. Pridelal je ribezovo vino po receptu gospe, ki nam ga je posredovala.
- Pred dobrimi štirimi leti nam je uspelo povezati gospe, ki sta iskali družbo, da bi dvoročno igrali klavir. Še danes se dobivata.
- Mladenka, ki je iskala nekoga, ki bi jo naučil klekljanja, se je srečala z gospo v pokoju. V zameno jo je učila nemščino. Njuno druženje je poleg znanja odpiralo novo dimenzijo - sodelovanje in prenos znanja med generacijami.

Zgodb je veliko. Vsaka je nekaj posebnega in vsaka od njih nosi v sebi jasno sporočilo, da je naše početje smiselno.

Erna Perme, DOBA Maribor

Razvijanje pozitivnega samovrednotenja otrok in mladostnikov

Poročilo o rezultatih dela po preventivnem programu

dr. Roberta Reasonerja

Inštitut za razvijanje osebne kakovosti že od leta 1995 organizira izobraževalne programe s področja osebnostnega razvoja za posameznike in kolektive. Naši programi so namenjeni strokovnim delavcem s področja vzgoje in izobraževanja, socialnega dela in zdravstva ter posameznikom. V naši založbi smo izdali tudi več knjig strokovnjakov, s katerimi sodelujemo.

Smo član Mednarodnega združenja za razvoj zavesti o osebni vrednosti in njegov uradni predstavnik v Sloveniji. Mednarodno združenje, ki je bilo ustanovljeno na pobudo dr. Roberta W. Reasonerja leta 1993 v Oslu na Norveškem, ima danes že prek 70 držav članic. V Sloveniji skupna prizadevanja združujemo v gibanju PLEROMA.

Usposabljanje mentorjev programa Razvijanje pozitivnega samovrednotenja otrok in mladostnikov

Od leta 1999 organiziramo usposabljanje mentorjev za izvajanje preventivnega programa Razvijanje pozitivnega samovrednotenja otrok in mladostnikov. Usposabljanje je sestavljeno iz dveh delov: prvi del je posvet z naslovom **Občutek lastne vrednosti kot način preprečevanja nesocialnih oblik vedenja**, drugi del pa **Razvijanje pozitivnega samovrednotenja otrok in mladostnikov**. Za izvajanje programa se je od leta 1999 usposobilo 182 izvajalcev - 164 mentorjev in 18 inštruktorjev. Mentorji program izvajajo na osnovnih in srednjih šolah, v dijaških domovih, centrih za socialno delo, zdravstvenih domovih, zavodih itd., inštruktorji z licenco pa so pooblaščen za izobraževanje svojih sodelavcev in usposabljanje mentorjev programa Razvijanje pozitivnega samovrednotenja otrok in mladostnikov izključno v ustanovi, kjer so v rednem delovnem razmerju.

V šolskem letu 2000/2001 smo v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje uspešno zaključili delavnico z mlajšimi brezposelnimi osebami. Vsem udeležencem je bil skupen nizek občutek lastne vrednosti, prevelika kritičnost, nestrpnost, neučinkovitost in neodgovornost. Po končanem programu so rezultati vprašalnika OLV pokazali dvig ravni samovrednotenja, napredovali so v razvoju občutka identitete, pripadnosti in smiselnosti.

Rezultati programa v šolskem letu 1999/2000 in 2000/2001

Prvi odzivi in rezultati dela mentorjev po programu Razvijanje pozitivnega samovrednotenja so bili v **šolskem letu 1999/2000** zelo pozitivni in spodbudni. Izvajalci so poročali o izboljšanju komunikacije in stika z vedenjsko problematičnimi učenci ter boljšem sodelovanju med učenci in učitelji. Tudi učni uspeh se je izboljšal (razred je bil ob koncu šolskega leta 100-odstotno

uspešen); zmanjšali so se izostanki od pouka. Učenci/dijaki so postali bolj zaupljivi in začeli so sklepati nova prijateljstva. Ne smemo zanemariti, da so mentorji pri izvedbah programa imeli podporo šole in staršev.

Statistična obdelava rezultatov je pokazala, da sta pri dekletih močno izražena pomanjkanje občutka varnosti in občutka pripadnosti (bolj hrepenijo po občutku zaščitnosti in varnosti, veliko dajo na sprejetost s strani drugih in pripadnost določeni skupini), pri fantih pa primanjkuje občutka identitete in smiselnosti.

Pomembne razlike se pojavljajo v starostnih skupinah. Posebej izpostavljena sta občutek varnosti in občutek identitete. Osnovnošolci imajo nekoliko višjo raven samovrednotenja kot srednješolci. Kot razloge za upadanje samovrednotenja so mentorji navajali željo po boljših ocenah zaradi večje možnosti vpisa na zeleno srednjo šolo ali gimnazijo, konec šolskega leta in zaključevanje ocen, teste znanj, kontrolne naloge, pritiske staršev ipd.

V šolskem letu 2000/2001 je bilo v program vključenih 1.212 otrok in mladostnikov, od tega 183 osnovnošolcev in 1.029 srednješolcev. Učinki, ki so jih zabeležili izvajalci programa Razvijanje pozitivnega samovrednotenja otrok in mladostnikov v slovenskih šolah, so naslednji:

Učinki programa v letu 2000/2001	
Povečala se je motivacija za učenje, za medsebojno pomoč in za vključenost v program	84%
Povečala se je pripravljenost učencev in dijakov za sodelovanje	74%
Izboljšali so se medsebojni odnosi in povezanost v razredu	68%
Izboljšalo se je vedenje, zmanjšale so se disciplinske težave	47%
Povečala se je odgovornost otrok za doseganje lastnih ciljev, upoštevanje pravil, organizacijo učnega časa in koristno izrabo prostega časa	37%
Izboljšale so se spretnosti komunikacije	37%
V programu so sodelovali starši	37%
Izboljšali so se odnosi med učenci in učitelji	31%
Povečal se je občutek pripadnosti skupini	26%
Izboljšal se je učni uspeh	21%
Zmanjšalo se je število izostankov od pouka	16%
Izboljšala sta se strpnost in toleranca do drugih	5%

Povzetek mnenj in poročil mentorjev za šolsko leto 2000/2001

Izjave mentorjev o programu

“Oddelek, kjer sta bila klima in učni uspeh neprimerno slabša od drugih razredov, je postal enak, na določenih področjih pa celo boljši od ostalih. Učitelji presenečeno ugotavljajo, da so učenci disciplinirani, odgovorni; v oddelku se čuti pozitivno vzdušje, razumevanje in medsebojna podpora. Učenci se držijo dogovorov in upoštevajo pravila. Pozitivni rezultati so se odrazili tudi pri učnem uspehu.” Živilska šola Maribor

“Primerjava oddelka z ostalimi oddelki na šoli, po mnenju učiteljev, kaže na sprejemljivo vedenje, visoko stopnjo motiviranosti, sodelovanja ter kar zavidljiv učni uspeh. Učenci so šesti razred zaključili zelo uspešno. Učni uspeh, se je v primerjavi s petim, izboljšal.” OŠ Dobrova

“Otroci so lažje izražali svoja čustva in mnenja. Ob koncu šolskega leta sem udeleženke nagradila s knjigo *Ti si zvezda* tvojega življenja in obiskom slaščičarne.” OŠ Dobrova

“Udeleženci (odvisniki) so se zblížali s terapeuti, mnogi so se identificirali z njimi, kar je pozitivno, odnosi so postali bolj odprti, izrazili so, da se počutijo varne in da so dobili veliko željo po izboljšanju kakovosti svojega življenja.” Zdraustveni dom Velenje

“Sprva fantje programa niso vzeli resno, nato pa so prosili za dodatne ure. Rezultati so pokazali zmanjšanje izostankov od pouka, izboljšanje medsebojnih odnosov, učnega uspeha in vedenja.” Srednja gradbena, geodetska in ekonomska šola Ljubljana, Poklicna šola

“Učenci so bili pozorni na vedenje drugih, dosegali so rezultate, ki so se jim prej zdeli nedosegljivi; prišli so do spoznanja, da so tisti, ki se obnašajo drugače in s svojim vedenjem ne škodujejo sebi in okolici, ravno tako v redu.” OŠ Simon Jenko, Podružnica Center, Kranj

Kaj načrtujemo?

Rezultati dela po programu bodo predstavljeni tudi na evropski konferenci z naslovom **Pozitivno samovrednotenje kot učinkovita preventiva pri delu z mladostniki**, ki jo pripravljamo 28. in 29. junija. Sodelovali bodo ugledni strokovnjaki iz Slovenije in tujine.

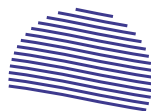
Pripravili smo tudi dvoletni projekt **Razvijanje pozitivnega samovrednotenja v šolskem okolju**, s katerim želimo zagotoviti čim boljše učinke programa v slovenskih šolah ter ustvariti okolje, ki bo nudilo spodbudo in podporo. V projekt se lahko vključijo osnovne in srednje šole, dijaški domovi in druge vzgojno-izobraževalne ustanove. Po zaključku projekta vključeni zavod pridobi certifikat.

V drugi polovici šolskega leta ponovno pripravljamo seminarje in program usposabljanja. Vabimo vse, ki se želijo usposobiti za izvajalce programa, da se prijavijo na razpisane termine:

- **1. del usposabljanja:** 21. in 22. januar 2002 (Ljubljana), 26. in 27. junij 2002 (Brdo pri Kranju),
- **2. del usposabljanja:** 1. in 2. februar 2002 (Ljubljana), 24. in 25. maj 2002 (Celje), 27. in 28. avgust 2002 (Ljubljana).

Vse naše izobraževalne programe lahko organiziramo tudi za kolektive.

Neda Đorđević, Inštitut za razvijanje osebne kakovosti

Prijetno s koristnim

Študijski krožek Priprava na matematiko na poklicni maturi

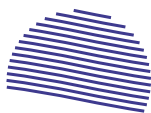
Letos bodo na srednjih strokovnih in tehniških šolah prvič izvajali poklicno maturo. Na Srednji strokovni in poklicni šoli Celje smo se zato odločili, da se bomo v probleme, ki se porajajo ob njej, bolj poglobili. Odgovore na naša vprašanja smo med drugim iskali tudi na seminarjih in v študijskih skupinah, vendar delo ni bilo nikjer organizirano tako, da bi lahko sodelovali bolj aktivno. Večinoma so bila organizirana samo splošna predavanja na temo poklicne mature in nekaj delavnic, vendar se znanje, pridobljeno v teh delavnicah, ni nanašalo neposredno na izvajanje poklicne mature in pripravo dijakov nanjo. Zato smo se odločili, da organiziramo študijski krožek z naslovom Priprava na matematiko na poklicni maturi. Vseh sedem profesorice, ki poučujemo matematiko na naši šoli, smo se vključile v krožek pod mentorstvom mag. Andreje Jelen Mernik iz podjetja Alfabet. V okviru našega dela smo pripravile seznam izpitnih vprašanj za ustni del izpita in seveda tudi naloge za pregledno ponovitev snovi za pisni del poklicne mature. Vse naše delo smo strnile v knjižico, ki jo bodo prejeli vsi dijaki zaključnih letnikov, ki se bodo odločili za opravljanje tretje izpitne enote za matematiko. V knjižico smo uvrstili tudi vzorce zaključnega izpita kot poskusa izvedbe poklicne mature. Pri pregledovanju nalog in vprašanj smo uskladile vse strokovne termine in se tudi poenotile v reševanju nekaterih dilem, ki so se pojavljale pri našem delu. Menim, da je bilo delo v krožku zelo koristno tudi za vse nas, profesorje, in ne samo za dijake, ki bodo tako boljše pripravljene na preizkus znanja ob zaključku četrtega letnika.

Za dijake smo pripravile predavanja o učenju, ponavljanju in utrjevanju znanja in jih seznanile s samim potekom poklicne mature iz matematike. Predstavile smo jim tudi pravilnik o poklicni maturi. Podobno predavanje smo organizirale tudi za kolege na šoli. To predavanje je bilo namenjeno predvsem razrednikom zaključnih letnikov, da bodo lahko pridobljene informacije posredovali staršem na roditeljskih sestankih.

Na naših srečanjih smo izmenjale mnenja in izkušnje pri našem strokovnem delu v razredu. Pri tem mislim predvsem na izmenjavo izkušenj pri podajanju nove snovi, pri utrjevanju predelane snovi in preverjanju znanja. Veliko naših ugotovitev bomo lahko uporabile tudi pri svojem delu v razredu. S tem smo naše delo še bolj poenotile in se utrdile v prepričanju, da delamo prav. Predstavljenih je bilo veliko novih in privlačnih zamisli, kako bi lahko bile ure matematike še bolj zanimive in pestre. Oblike in metode dela v krožku so bile drugačne od tistih, ki smo jih vajeni pri ostalih organiziranih oblikah stalnega strokovnega spopolnjevanja za učitelje. Všeč mi je bilo predvsem to, da smo lahko sodelovale vse članice krožka enako aktivno.

Z delom v krožku smo bile vse zelo zadovoljne, zato smo se odločile, da ga predstavimo tudi širši javnosti. Naše zadovoljstvo pri ustvarjanju tako delimo tudi z drugimi.

Tanja Veber, Srednja strokovna in poklicna šola Celje

Študijski krožek Beremo z Manco Košir

Skupina Zreli vedež iz Ptuja

Pred tremi leti sem se upokojila. Nekatere moje kolegice, ki so se priključile neformalnim oblikam izobraževanja v tretjem življenjskem obdobju, so me povabile, naj jim pridem kaj povedat o svojih planinskih poteh in o pripravi na varno hojo v gore. Takrat sem jim obljubila, da jih bom povabila s seboj na pot takoj, ko bo to mogoče.

Dogovorile smo se, da se bomo dobile vsako sredo ob istem času na železniški postaji in se podale na sprehod po bližnji okolici. Na Ptuju le malo ljudi izkorišča prelepe gozdove in panoramske poti tod okoli za sprehode; da o poti po umetnem nasipu jezera na Dravi, ne govorim. Naši sprehodi so postajali vse daljši. Ko smo izčrpale poti tod okoli, smo se odločile,

da se bomo podajale na daljše izlete. Treba je bilo napraviti načrt in zbrati želje posameznih pohodnic, ki so na potepanja pritegnile tudi svoje može. Danes smo kar mešana skupina, še vedno pa prevladujejo ženske. Samski moški se nam še ni pridružil.

Razdelili smo si naloge. Zbrali smo mnenja in predloge, jih razvrstili na koledarju, se pozanimali za prometne zveze in se odločili: vsako sredo bomo šli na izlet. Na avtobusni postaji nas že poznajo, saj smo med redkimi potniki, ki se z avtobusom odpravijo na izlet. Železniške vozovnice, ki so cenejše, smo si prihranili za daljše ture. Tiste babice, ki so morale čuvati vnuke, so si uredile tako, da so bile ob sredah proste. Že veliko ljudi na Ptuj ve, da "neka" skupina ob sredah "nekam" hodi. Vedno več je telefonskih klicev in vprašanj, kam se bomo odpravili prihodnjic. Naši izleti so vzorno pripravljene. Če je le možno, si traso prej ogledamo, napravimo skico poti in se fotografiramo. O tem imamo že zajeten album.

Naši izleti pa so vse prej kot navadna hoja. Vsak udeleženec sodeluje: nekateri pripravijo malico, drugi se pozanimajo, kje bi se lahko ustavili. Med potjo nekateri nabirajo zdravilne rastline, tudi gobe smo že našli. Pogovarjamo se o zdravi prehrani, o vrtnarjenju in podobnih temah. Ena od naših priljubljenih tem so tudi etnološka opazovanja ob poti. Opazujemo zapuščene hiše, ostanke preš, vodnjakov, kašč. Naši priljubljeni motivi so tudi zanimiva drevesa in oblaki, kar nam je prineslo že nekaj spodbud za fotografske razstave.

Leta 2000 smo ob Tednu vseživljenjskega učenja pripravili obširno razstavo o svojih pohodih; v prostorih Mestne občine Ptuj pa smo pripravili literarno fotografsko predstavitev naše pokrajine v Potrčevih literarnih del.

Iz te pohodniške skupine se je kasneje rodil študijski krožek z istim imenom. Potrčeva dela smo začele prebirati, preden je bil ustanovljen krožek Beremo z Manco Košir. Svoja spoznanja smo predstavili v dnevniku Večer. Na občini nam je uspelo pridobiti nekaj denarja za našo dejavnost.

Svoja potepanja smo predstavili na otvoritvi spominske poti, ki smo jo poimenovala Ptujška kulturna pot – po poti Ivana Potrča in Matije Murka. Našemu vabilu se je 2. januarja 2001 odzvalo okoli 170 pohodnikov iz več krajev Slovenije in iz Hrvaške. Moram poudariti, da nam je mož naše udeleženke poklonil prek 200 vedut Ptuj, ki smo jih prvič uporabile za spominski karton. Vsa dela pri organizaciji smo prevzeli sami in vse se je izteklo tako, kot smo si želeli. Vsak član našega krožka je dal od sebe vse svoje znanje in sposobnosti, zato nam je prireditev res uspela. Hkrati pa nas je zadožila, da pripravimo tradicionalni pohod vsako leto. Poskrbeti moramo še za kontrolne kartončke, značke in drugo, kar je za tak pohod potrebno. Pot bomo opremili še s tablami, tako da bo možno potepanje po njej brez vodnika.

Veseli smo razumevanja in naklonjenosti, ki nam jo je mestna občina izkazala, ko nam je omogočila, da smo v okviru našega krožka pripravili odkritje spominske plošče pisatelju Ivanu Potrču na njegovi rojstni hiši na Štukih (junij 2001).

Ko smo se oktobra 2001 predstavili ob Tednu vseživljenjskega učenja, so nekatere članice povedale, da jih taka neformalna oblika druženja osrečuje. Postali smo prijatelji, ki se kar iščemo. Pomagamo si v stiskah, spomnimo se vsakega, ki ni mogel na pot, obiskujemo se ob rojstnih dnevih in si namenimo drobne pozornost. Kolegica, ki je težko zbolela, nam je s solzami v očeh povedala, da je tudi z našo pomočjo premagala bolezen. Lahko si predstavljate njeno srečo in občutke nas vseh, ki smo trepetali za njeno zdravje. Bili smo ji hvaležni za njene solze sreče, ki so se dotaknile vseh nas.

Naša skupina ima svoj žig, svoje kontrolne kartončke pohodov. Na koncu leta dobijo udeleženci priznanja v obliki diplom. Nekateri udeleženci so priznali, da so se teh diplom razveselili, saj se je le malokdaj zgodilo, da je kdo opazil njihovo prizadevanje. Mi smo ga opazili, ga začutili in zdaj vsi skupaj uživamo ob skupnih prizadevanjih, da bi nam bilo še naprej lepo.

Viktorija Dabič, Ptuj

PRIPRAVLJAMO

Andragoški center Slovenije

Vabimo na delavnico

Morda ste se kot vodja učnih delavnic ali seminarjev že večkrat vprašali, kako svojim izobraževanjem vdihniti nekaj več. Sproščenost, zadovoljstvo, ustvarjalnost, igrivost, humor, pestra uporaba pristopov in pripomočkov so ključi do učinkovitega učenja. Poiščite jih na naši 3-dnevni učni delavnici (prijavnica je priložena) z naslovom **Uporabne skrivnosti iz zakladnice dobrega učitelja – trening spretnosti poučevanja in motiviranja**, ki jo pripravljamo od 26. do 28. februarja 2002.

Vabimo vas, da si podrobnejšo predstavitev delavnice preberete v prilogi.

Zdenka Birman Forjanič, ACS

OBVESTILO

Center RS za poklicno izobraževanje, Služba za programe EU, in Evropska komisija

Vabilo k sodelovanju v program EU Socrates/Grundtvig

Služba za programe EU pri Centru RS za poklicno izobraževanje in Evropska komisija (European Commission, Directorate General for Education and Culture) vabita k sodelovanju v program EU Socrates/Grundtvig za leto 2002.

Splošne informacije

Vsi, ki želijo prijaviti projekte, morajo prebrati razpis Evropske komisije, ki je bil objavljen v Uradnem listu Evropske skupnosti in je dosegljiv na spletnih straneh Službe za programe EU (www.cpi.si/default.asp?MenuID=501&Menu=Socrates). Le-ta določa prioritete Skupnosti za leto 2002, države, ki sodelujejo v programu, ter roke za prijavo projektov. Poleg tega določa še informacije o posameznih programih in njihovih prioritetah, finančni podpora, prijavnih in izbirnih postopkih ter informacije o naslovih vseh nacionalnih agencij.

Povabilo k sodelovanju vsebuje dva sklopa programa Grundtvig:

- **Grundtvig 2:** Učna partnerstva
- **Grundtvig 3:** Mobilnost posameznikov - individualna finančna pomoč za usposabljanje izobraževalnega osebja odraslih

Prijavni postopek

Grundtvig 2 - Učna partnerstva

Prijavitelji projektov v okviru učnih partnerstev do **1. marca 2002** na **nacionalno agencijo** pošljejo izvornik prijavnice, prijavitelji, ki v projektu sodelujejo kot partnerji, pošljejo kopijo izvorne prijavnice s prevodom v slovenski jezik in originalno izpolnjenim delom G. Prijavnice naj bodo izpolnjene v slovenskem jeziku.

Vsaka inštitucija, ki sodeluje v projektu mora zaprositi za podporo nacionalne agencije v svoji lastni državi.

Grundtvig 3 - Mobilnost posameznikov

Prijavitelji morajo izvirno prijavo poslati do **1. marca 2001** na **nacionalno agencijo države, v kateri prijavitelj dela ali študira**. Prijavnica naj bo izpolnjena v slovenskem jeziku.

Nadaljnje informacije

Pred prijavo naj si kandidati natančno preberejo Vodnik za prijavitelje in navodila v posameznih prijavnicah. Vodnik za prijavitelje, Razpis Evropske komisije, prijavnice za posamezne akcije in druge informacije najdete na spletnih straneh Službe za programe EU: www.cpi.si/default.asp?MenuID=501&Menu=Socrates in na spletnih straneh Evropske komisije: europa.eu.int/comm/education/socrates/grundtvig/index.html.

Slovenska nacionalna agencija

Služba za programe EU, Program Grundtvig

Ob železnici 16

1000 Ljubljana

fax: 01 5864 231

spletna stran: www.cpi.si/default.asp?MenuID=501&Menu=Socrates

Kontaktna oseba:

Mag. Robert Marinšek

tel: 01 5864 239

elektronski naslov: robert.marinsek@cpi.si

Evropska komisija

European Commission, Directorate General for Education and Culture

Rue de la Loi/Wetstraat 200

1049 Brussels

Belgium

spletna stran: europa.eu.int/comm/education/socrates/grundtvig/index.html

mag. Robert Marinšek, Služba za programe EU

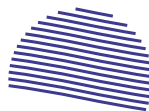

POSVETI, KONFERENCE

CEPROFS

Ponudba seminarjev in delavnic

European Training Centre for Managers of European Continuing Education Organisation organizira delavnice in seminarje. Informacije najdete na spletni strani: www.serfa.fr/ceprofs

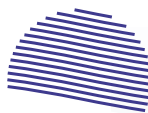

LEARNTEC 2002

10. evropski kongres o izobraževalni in informacijski tehnologiji (10th European Congress and Specialist Trade Fair for Educational and Information Technology)

Karlsruhe, Nemčija, 5. do 8. februar 2002

Informacije o kongresu in specializiranem sejmu o izobraževalni in informacijski tehnologiji je mogoče dobiti po telefonu: + 49 721 3720 26 00, po faksu: + 49 721 3720 26 09, na elektronskem naslovu: info@learntec.de in na spletni strani: www.learntec.de.

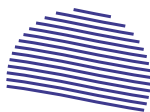

ITEA 2002

Delavnica o znanju in tehnologiji v izobraževanju (Workshop on Intelligence and Technology in Educational Applications)

Innsbruck, Avstrija, 18. februar 2002

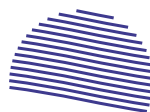
Informacije o delavnici je mogoče dobiti na spletni strani:
www.iasted.org/conferences/2002/austria/workshop-351.htm

E-učenje 2002 (Online learning 2002 Europe)

London, Velika Britanija, 5. in 6. marec 2002

V okviru konference so organizirane delavnice, in sicer 4. in 7. marca 2002. Informacije o konferenci, razstavi in delavnicah je mogoče dobiti po telefonu: + 44 118 9602 820 in na spletni strani: www.vnuonlinelearning.co.uk

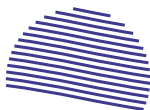

SITE 2002

Družba za informacijsko tehnologijo in izobraževanje učiteljev (Society for Information Technology and Teacher Education)

Nashville, Tennessee, 18. do 23. marec 2002

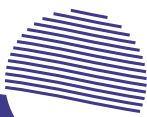
Informacije o mednarodni konferenci lahko dobite na elektronskem naslovu: conf@ace.org ali na spletni strani: www.ace.org/conf/site.

3. mednarodna konferenca o e-učenju (3rd International conference on Networked Learning)

Sheffield, Velika Britanija, 26. do 28. marec 2002

Informacije o konferenci o e-učenju v višjem izobraževanju in vseživljenjskem učenju lahko dobite na elektronskem naslovu: nlc@shef.ac.uk ali na spletni strani: www.shef.ac.uk/nlc2002.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure. Vabljeni!

Tutor's guide to positive ageing : a short course for retired people and those approaching retirement. Donvale : Seaquus Publications, 2000. Loč. pag. Priloga: A curriculum statement on positive ageing : a short course for retired people and those approaching retirement

Watson, Walther; Pardo, Luis; Tomovic Vladislav: How to give an effective seminar. Toronto : Stoddart, 1989. 158 str.

Young people's training : key data on vocational training in the European Union. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1999. 230 str.

Zbornik / IV. strokovni posvet Management v izobraževanju, Portorož, 2000 ; [uredila Polona Peček]. Ljubljana : Šola za ravnateljce, 2001. 277 str.

Zgodovina izobraževanja odraslih v srednjeevropskih državah : obdobje od 1990 do 1998 / uredili Wilhelm Filla, Elke Gruber, Jurij Jug. Kranj : Moderna organizacija, 2000. 224 str. (Zgodovina izobraževanja odraslih ; 11. zv.)

Cantor, Jeffrey A.: Delivering instruction to adult learners. Revised edition. Toronto ; Dayton : Wall and Emerson, 2001. 240 str.

Conger, Stuart: Policies and guidelines for educational and vocational guidance. Paris : UNEVOC, 1994. 62 f. Dostopno tudi na http://www.unesco.org/education/pdf/23_89.pdf

Cranton, Patricia: No one way : teaching and learning in higher education. Toronto ; Dayton : Wall and Emerson, 1998. 226 str.

Cranton, Patricia: Planning instruction for adult learners. 2nd ed. Toronto ; Dayton : Wall and Emerson, 2000. 242 str.

Education policy analysis 2001. Paris : OECD Publications, 2001. 150 str.

Europäisches Glossar zum Bildungswesen. Band 2, Bildungseinrichtungen. Brussels : Eurydice, 2000. 199 str.

European glossary on education. Volume 2, Educational institutions. Brussels : Eurydice, 2000. 199 str.

Eurydice, the information network on education in Europe : 20 years promoting beter understanding of education systems. Brussels : Eurydice, 2000. 102 str.

Excerpt from a report on the primary and lower secondary education project for adults. Part 1, registration of the need for and the organisation of primary and lower secondary education for adults. Molde : The National Education Office in Møre og Romsdal County, 2001?. 23 str. (The competence reform)

Foreign language teaching in schools in Europe. Brussels : Eurydice, 2001. 372 str. (Eurydice studies)

Glossaire europeen de l'education. Volume 1, Examens, diplomes et titres. Brussels : Eurydice, 1999. 231 str.

Gruber, Sigi; Summers, Judith: An analysis of the adult education projects : Socrates Programme 1995-1999 : messages for the future. Helsinki : European Association for the Education of Adults, EAEA, 2001. 36 f.

Information and communication technology in the education systems in Europe : national education policies, curricula, teacher training : extract of the report Key data on education in Europe (4th edition). Brussels : Eurydice, 2000. 24 str.

The Managers' handbook / Valerie Mitchell .. (et al.) ; editor Valerie Mitchell. Liege : European University Continuing Education, EUCEN, 2000. 249 str.

Možina, Ester: Razvojni projekt Usposabljanje za življenjsko uspešnost za odrasle s posebnimi potrebami : končno poročilo o izvedbi projekta. Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 2001. 27 str.

Možina, Tanja; Velikonja, Marija; Mali, Darko: Spremljanje poskusnega izpeljevanja in evalvacija programa višjega strokovnega izobraževanja Strojništvo - odrasli : končno poročilo. Ljubljana : Andragoški center Slovenije : Center RS za poklicno izobraževanje, 2001. 84 str.

National actions to implement lifelong learning in Europe : a contribution to the consultation process launched by the European Commission Memorandum : pre-print version. Thessaloniki : Cedefop ; Brussels : Eurydice, 2001. 117 f

Petek, Branka: Analiza spremljanja prenovljenih programov tujih jezikov za odrasle. Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2001. 57 f.

Report of the Eurostat Task Force on Measuring lifelong learning. Luxembourg : Eurostat, 2001. 29 f.

Second chance schools : the results of a european pilot project : report. Brussels : European Commission, Directorate-General for Education and Culture, 2001. 32, 45 str. V obratni smeri besedilo v francoščini. Dostopno tudi na <http://europa.eu.int/comm/education/2chance/repcom-en.pdf> ali <http://www.mss.edus.si/eurydice/pub/eu/repcom-en.pdf>

Spremljanje poskusnega izpeljevanja in evalvacija programa višjega strokovnega izobraževanja Elektronika - odrasli : končno poročilo / avtorji: Tanja Možina, Marija Velikonja, Darko Mali, Ivan Mausar. Ljubljana : Andragoški center Slovenije : Center za poklicno izobraževanje, 2001. 80 f.

And the walls came tumbling down - higher education and non-traditional students : papers from the International Symposium on Non-Traditional learners in higher education, Aug. 17-17, 1999 / edited by Hans G. Shuetze. Vancouver : Center for Policy Studies in Higher Education and Training, University of British Columbia, 1999. 238 str.

Bentley, Trevor: Facilitation. Gloucestershire, The Space Between Publishing, 2000. 145 str.

Bevc, Milena: Znanje in izobraževanje v Sloveniji v luči priključitve EU / odgovorna nosilka raziskave Milena Bevc ; sodelavci Vida Mohorčič-Špolar, Peter Beltram, Marko Radovan, Erika Brenk, Jerina Kodelja Starin. Ljubljana : Inštitut za ekonomska raziskovanja, 2001. 185 str.

Bhola, H.S.: A sourcebook for literacy work : perspectives from the grassroots. London ; Jessica Kingsley ; Paris : Unesco Publishing, 1994. 200 str.

Bildung für alle - lebenslang und lebenswichtig : die großen internationalen Konferenzen zum Thema Grundbildung: von Jomiten (Thailand) 1990 bis Dakar (Senegal) 2000 / hrsg. von Heribert Hinzen, Josef Müller. Bonn : Institut für Internationale Zusammenarbeit des Deutschen Volkshochschul-Verbandes (IIZ, DVV), 2001. 222 str. (Internationale Perspektiven der Erwachsenenbildung ; 27)

Biography and education : a reader / edited by Michael Erben. London : Falmer, 1998. 168 str. (Social research and educational studies series ; 19)

Bitenc, Mira: Reforma finančno administrativnega sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja = The reform of the administrative system of vocational and professional education / Mira Bitenc ; [prevod, translator Damjan Zorc]. Ljubljana : Ministrstvo RS za šolstvo in šport, 2000. (Program Phare MOCCA = Phare MOCCA Programme)

Challenges of Education for All in Asia and the Pacific and the APPEAL response / compiled by T.M. Sakya and G. Rex Meyer. Bangkok : Unesco Principal Regional Office for Asia and the Pacific, 1997. 176 str. (Asia-Pacific programme of education for all, APPEAL)

Changing concepts of retirement : educational implications / edited by Joanna Walker. Glendenning. Aldershot etc.: Ashgate, 1996. 159 str. (Studies in educational gerontology ; 4)

Cities and regions in the new learning economy / Centre for Educational Research and Innovation. Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD, 2001. 147 str. (Education and skills)

Civil society, citizenship and learning / edited by Agnieszka Bron, Michael Schemmann. Münster : LIT, 2001. 313 str. (Bochum studies in international adult education)

Dominko Baloh, Jasna; Razpet, Alojz: Inovacijska strategija na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja v Sloveniji / Jasna Dominko Baloh, Alojz Razpet. Ljubljana : Ministrstvo RS za šolstvo in šport, 2000. 41 str. (Program Phare MOCCA)

Dryden, Gordon; Vos, Jeannette: Revolucija učenja. Ljubljana : Educy, 2001. 521 str.

Education at a glance : OECD indicators : 2001. 2001 Edition. Paris : OECD, 2001. 406 str. (Education and skills)

Evropski socialni sklad v Karantaciji : gradivo s simulacijske igre za načrtovalce politike / Hanjo Schild ... [et al.] ; [prevod Evropska fondacija za poklicno izobraževanje, Torino]. Ljubljana : Ministrstvo RS za šolstvo in šport, 2000. 82 str. (Program Phare MOCCA)

Healy, Tom; Cote, Sylvain: The well-being of nations : the role of human and social capital / Centre for Educational Research and Innovation ; [co-authored by Tom Healy and Sylvain Côté]. Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD, 2001. 118 str. (Education and skills)

Hinzen, Heribert: Ungarische und deutsche Erwachsenenbildung: europäische partnerschaft und internationale zusammenarbeit. Bonn : Institut für Internationale Zusammenarbeit des Deutschen Volkshochschul-Verbandes (IIZ, DVV), 2000. 292 str. (Internationale Perspektiven der Erwachsenenbildung ; 25)

Innovation fund for vocational education and training. Vol. 1, Innovation fund tender dossier / [editors] Nataša Cvetek ... [et al.]. Ljubljana : RS Ministry of Education and Sport, 2000. 87 str. (Program Phare MOCCA = Phare MOCCA Programme)

Inovacijski sklad za poklicno izobraževanje in usposabljanje. Zv. 2, Priročnik za uresničevanje in vodenje projektov = Innovation fund for vocational education and training. Vol. 2, Manual for project implementation and management / [uredniki, editors] Nataša Cvetek ... [et al.] ; [prevod, translator Alenka Zelenič]. Ljubljana : Ministrstvo RS za šolstvo in šport = RS Ministry of Education and Sport, 2000. 175 str. (Program Phare MOCCA = Phare MOCCA Programme)

Institutions in transition : 5th international conference, Otočec, July 13-14, 2001. Ljubljana : Institute of Macroeconomic Analysis and Development, 2001. Mapa s 25 prispevki/referati

Lexikon der politischen Bildung. Band 1, Didaktik und Schule / hrsg von Dagmar Richter, Georg Weißeno. Schwalbach/Ts: Vochenschau-Verlag, 1999. 284 str.

Lexikon der politischen Bildung. Band 2, Außerschulische Jugend-und Erwachsenenbildung / hrsg von Klaus-Peter Hufer. Schwalbach/Ts: Vochenschau-Verlag, 1999. 262 str.

Lexikon der politischen Bildung. Band 3, Methoden und Arbeitstechniken / hrsg von Hans-Werner Kuhn, Peter Massing. Schwalbach/Ts: Vochenschau-Verlag, 2000. 228 str.

Peter Monetti, ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

Pripravljamo

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

15. - 21.10.2001

Na vprašanja odgovarjamo v **TVU-Razpravljalnici** na spletni strani

www.acs.si/tvu/razprava

IZBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2001/2002

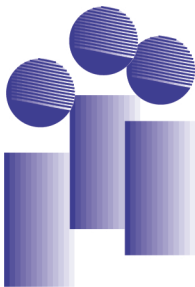
pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji
• Na spletni strani: www.acs.si/pregled

IZBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

www.acs.si/izobrazevanje

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih
za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2001/2002

- programi temeljnega andragoškega usposabljanja
- programi za razvojne projekte ACS
- specializirani izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja

na spletni strani www.acs.si
* za tiste, ki se želite izobraževati
* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

